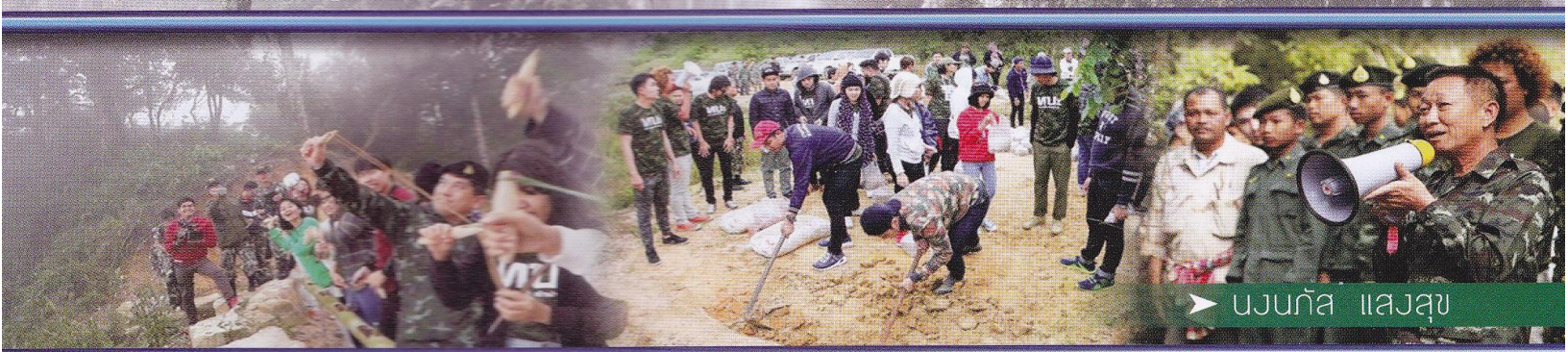

กองทัพบก

กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเฉลิมพระเกียรติ

➤ บงกิส แสงสุข

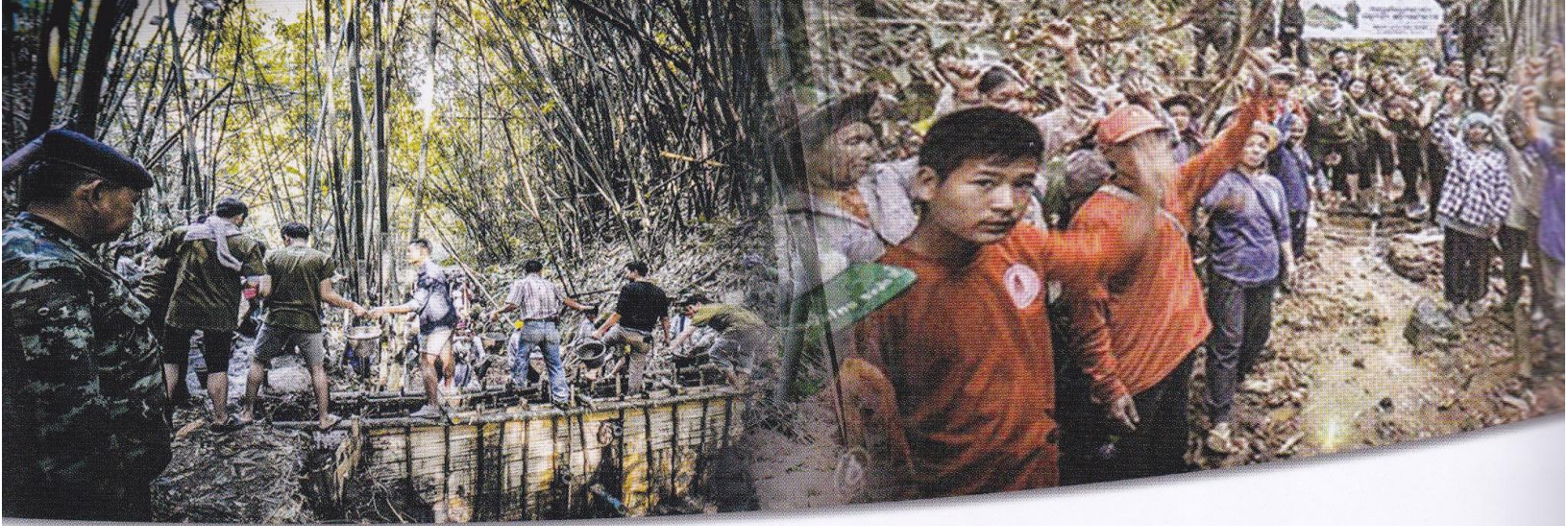
ในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยประสบกับการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ปัญหามลพิษ และการขยายตัวของประชากรที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างความต้องการที่เพิ่มสูงขึ้นกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จากการสำรวจพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยปี ๒๕๕๔ พบว่า พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยเหลือเพียง ๑๐๒,๑๒๐,๔๑๗.๙๘ ไร่ หรือ ร้อยละ ๓๑.๕๗ ของพื้นที่ประเทศไทย เมื่อเทียบกับผลการสำรวจพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยในปี ๒๕๕๑ ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันมี ๑๐๘ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๓๓.๘ ของพื้นที่ประเทศไทย ซึ่งหมายความว่าพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยลดลงไปกว่า ๖ ล้านไร่ หรือหายไปร้อยละ ๒.๓๗ ของพื้นที่ประเทศไทย หรือเฉลี่ยลดลงปีละกว่า ๑ ล้านไร่ สาเหตุสำคัญของปัญหาดังกล่าว มาจากการบุกรุกทำลายป่าอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สภาพป่าในแทบทุกพื้นที่เข้าสู่สภาวะเสื่อมโทรม ระบบนิเวศป่าขาดความสมดุล

จากสถานการณ์ของผืนป่าที่ลดน้อยลง ส่งผลให้พื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารมีปริมาณน้ำน้อยลง เกิดภาวะแห้งแล้ง โดยเฉพาะในฤดูฝนหากปราศจากป่าคอยดูดซับน้ำ น้ำฝนชะล้างหน้าดิน เกิดภาวะน้ำหลากและน้ำท่วม ในพื้นที่ต่าง ๆ นอกจากนี้ ปริมาณต้นไม้ที่ลดน้อยลงส่งผลให้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศถูกนำไปใช้ ได้น้อยลง เกิดภาวะโลกร้อน และภาวะเรือนกระจก (Greenhouse effect)

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงเป็นภารกิจที่สำคัญอีกภารกิจหนึ่งของกองทัพบก ที่ได้ให้ความสำคัญและดำเนินการมาโดยตลอด เพราะเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน และความมั่นคงของชาติ

ซึ่งที่ผ่านมา กองทัพบกได้ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาโดยตลอด เช่น โครงการพลิกฟื้นผืนป่า ด้วยพระบารมีโครงการปลูกต้นไม้ สร้างฝาย ขยายคูคลอง สนองพระมหากรุณาธิคุณ โครงการผืนป่าอาเซียน และโครงการฟื้นฟูป่าต้นน้ำ เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โดยโครงการผืนป่าอาเซียน และโครงการฟื้นฟูป่าต้นน้ำ เฉลิมพระเกียรติฯ เป็นโครงการที่กองทัพบก ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

โครงการผืนป่าอาเซียน เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อขยายความร่วมมือในการอนุรักษ์ผืนป่าร่วมกับกองทัพบกประเทศเพื่อนบ้าน โดยต้องการให้เกิดความร่วมมือในการอนุรักษ์ผืนป่าตามแนวชายแดน

เพื่อให้เกิดเป็นผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์ จนได้ชื่อว่าเป็น “ปอดแห่งภูมิภาค” ส่งผลดีต่อระบบนิเวศและสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ อันจะนำมาซึ่งความสัมพันธ์อันดีของชุมชนตามแนวชายแดน สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และสามารถใช้เป็นพรมแดนทางธรรมชาติได้อีกด้วย โดยมีหน่วยดำเนินการ คือ กองกำลังป้องกันชายแดน ทั้ง ๗ กองกำลัง ที่ผ่านมาสามารถดำเนินโครงการร่วมกับกองทัพบกประเทศเพื่อนบ้านได้จำนวน ๖๐ พื้นที่ คิดเป็นผืนป่าจำนวน ๑,๘๐๐ ไร่

โครงการฟื้นฟูป่าต้นน้ำ เฉลิมพระเกียรติฯ เป็นอีกหนึ่งโครงการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่กองทัพบกจัดทำขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ และ ๘๔ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ มีระยะเวลาในการดำเนินการ ๕ ปี (เริ่มต้นดำเนินการเดือนมกราคม ๒๕๕๕ สิ้นสุดการดำเนินโครงการเดือนธันวาคม ๒๕๕๙) โดยมีเป้าหมายหลักในการฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้กลับคืนสู่สภาพสมบูรณ์เพื่อคืนความสมดุลให้กับธรรมชาติ

กองทัพบก โดย กองทัพภาคที่ ๑ - ๔ หน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศ และหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ ได้ดำเนินการคืนผืนป่าต้นน้ำ และสร้างฝายชะลอน้ำ ตามเป้าหมายที่วางไว้

จนสามารถเพิ่มพื้นที่ป่าต้นน้ำได้ให้กลับคืนสู่ธรรมชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาป่าต้นน้ำให้อุดมสมบูรณ์ รวมทั้งเพื่อให้ประชาชน ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการแก้ไขการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศป่าต้นน้ำและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าต้นน้ำให้สอดคล้องกับศักยภาพและความสมดุลทางธรรมชาติ โดยโครงการมีระยะเวลาในการดำเนินการ ๕ ปี เริ่มตั้งแต่มกราคม ๒๕๕๕ ถึงธันวาคม ๒๕๕๙ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยสามารถปลูกป่าต้นน้ำรวมจำนวนทั้งสิ้น ๙,๓๖๖ ไร่

ซึ่งนอกเหนือจากกิจกรรมปลูกป่าที่กองทัพบกได้มอบหมายให้หน่วยได้ดำเนินการแล้วนั้น กองทัพบกยังได้นำนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยจากสถาบันทั้งภาครัฐ และเอกชน ร่วมทำกิจกรรมฟื้นฟูป่าต้นน้ำตามธรรมชาติ ภายใต้ชื่อ “ทบ. อาสาปลูกป่าสร้างฝาย” เพื่อมุ่งหวังให้นักศึกษามีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยนำนักศึกษาเข้าร่วมทำกิจกรรมปลูกป่า สร้างฝาย ซึ่งลงมือปฏิบัติในพื้นที่จริง รวมถึงการนำนักศึกษาเยี่ยมชมและเรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ต่าง ๆ โดยกองทัพบกมุ่งหวังว่า หลังจากจบกิจกรรมฯ การปลูกป่าในแต่ละครั้ง นักศึกษาเหล่านั้นจะได้นำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับไปถ่ายทอดสู่เพื่อน ๆ และน้อง ๆ รุ่นต่อไป ถือว่าเป็นพลัง

อันยิ่งใหญ่ในการปกป้องป่าไม้ของชาติให้คงอยู่สืบไป ซึ่งที่ผ่านมา กองทัพบก ได้จัดกิจกรรม “ทบ. อาสาปลูกป่า สร้างฝาย” มาแล้ว จำนวน ๖ ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ ๑ ณ พื้นที่ อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี ครั้งที่ ๒ ณ พื้นที่ ดอยอ่างขาง อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ครั้งที่ ๓ ณ พื้นที่ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน ครั้งที่ ๔ ณ พื้นที่ดอยแม่สลอง จังหวัดเชียงราย ครั้งที่ ๕ ณ พื้นที่ อ่าวมะนาว อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์ โดยครั้งที่ ๖ นี้ มีแผนที่จะนำนักศึกษาไปปลูกป่าต้นน้ำ ในพื้นที่ จ.เลย ในห้วงเดือนธันวาคม ๕๘ นี้

และในปี ๒๕๕๙ นี้ โครงการฟื้นฟูป่าต้นน้ำเฉลิมพระเกียรติฯ จะสิ้นสุดลง ดังนั้น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง และเกิดความครอบคลุมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองทัพบกมีแผนที่จะดำเนินโครงการ “ทบ. อาสาปลูกป่า

สร้างฝาย เฉลิมพระเกียรติฯ” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสเสด็จขึ้นครองราชย์ ครบ ๗๐ ปี และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะทรงเจริญพระชนมายุ ๗ รอบ ๘๔ พรรษา ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ และในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะทรงเจริญพระชนมพรรษา ๙๐ พรรษา อันเป็นปมหมองคลที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งจะมีเป้าหมายการดำเนินการที่ครอบคลุมมากขึ้น คือจะดำเนินการทั้งพื้นที่ป่าต้นน้ำ การสร้างฝายชะลอน้ำ การปลูกป่าในพื้นที่ป่าชายเลนที่เสื่อมโทรม ให้กลับคืนสู่ธรรมชาติอย่างยั่งยืนต่อไป โดยโครงการมีระยะเวลาในการดำเนินการ ๔ ปี ตั้งแต่ปี เดือนตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๐

